

ШТРАФ ЯК ПОКАРАННЯ ЗА ПОСЯГАННЯ НА ПРЕДСТАВНИКІВ ВЛАДИ

Боровик А.В.

кандидат юридичних наук, доцент

віце-президент з наукової роботи

Науково-дослідного інституту публічного права

м. Київ, Україна

Майже в половині санкцій статей, що визначають підстави кримінальної відповідальності за посягання на представників влади (ст. 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 351-1, 351-2 КК України), визначене таке покарання як штраф.

Штраф

Статті КК України	Мінімальна межа (НМДГ)	Максимальна межа (НМДГ)	Діапазон (НМДГ)
ч. 1 ст. 342	від 1000	до 2000	1000
ч. 2 ст. 342	від 1000	до 4000	3000
ч. 3 ст. 342			
ч. 1 ст. 343		до 100	70
ч. 2 ст. 343			
ч. 1 ст. 344	від 200	до 300	100
ч. 2 ст. 344	від 300	до 500	200
ч. 1 ст. 345			
ч. 2 ст. 345			
ч. 3 ст. 345			
ч. 4 ст. 345			
ч. 1 ст. 346			
ч. 2 ст. 346			
ч. 3 ст. 346			
ч. 1 ст. 347	від 1000	до 4000	3000
ч. 2 ст. 347			
ст. 348			
ст. 349			
ч. 1 ст. 351	від 1000	до 2000	1000
ч. 2 ст. 351	від 2000	до 3000	1000
ст. 351-1	від 100	до 1000	900
ст. 351-2	від 100	до 1000	900

Відповідно до ч. 1 ст. 53 КК України штраф – це грошове стягнення, що накладається судом у випадках і розмірі, встановлених в Особливій частині КК України.

Штраф є традиційним видом покарання, властивим кримінальному законодавству всіх європейських (а, вочевидь, і світових) країн. За своїм змістом він полягає в обмеженні права власності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, на певну суму грошей, які ця особа має сплатити іншому суб'єктові права [1, с. 463].

Аналіз такого покарання як штраф у санкціях досліджуваних кримінально-правових заборон дозволяє сформулювати певні висновки, зокрема демонструє низку проблемних питань, пов'язаних із цим заходом кримінально-правового характеру.

По-перше, порівняння розмірів штрафу дає підстави стверджувати, що найменш суворо можуть каратися кримінальні правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 343 КК України (до 100 НМДГ), ст. 344 КК України (від 200 до 500 НМДГ), а найбільш суворо – кримінальні правопорушення, передбачені ч. 2 ст. 342 КК України (від 1000 до 4000 НМДГ), ч. 1 ст. 347 КК України (від 1000 до 4000 НМДГ), ч. 2 ст. 351 КК України (від 2000 до 3000 НМДГ).

По-друге, мінімальні та максимальні розміри цього покарання у певних випадках є необґрунтованими. Якщо мінімальний розмір штрафу за перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради починається від 1000 НМДГ, то розміри штрафу за перешкоджання діяльності органу державного фінансового контролю, Рахункової палати, члена Рахункової палати та перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України становлять від 100 до 1000 НМДГ. Мінімальна межа штрафу за кримінальні правопорушення, передбачені ст. 351-1, 351-2 КК України, в десять разів менша на аналогічну межу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 351 КК України. натомість максимальна межа лише в двічі менша. Мінімальні межі цього покарання в ч. 1 і ч. 2 статті як правило відрізняються (ст. 344, 351 КК України), однак в ч. 1 і ч. 2 ст. 342 КК України вони однакові.

По-третє, необґрунтованість вбачається і в діапазонах цього покарання (різниця між мінімальною та максимальною межею). Він коливається в межах від 70 НМДГ в ч. 1 ст. 343 КК України до 3000 НМДГ в ч. 2 ст. 342 та ч. 1 ст. 347 КК України. Незрозуміло чому діапазон штрафу в ч. 1 ст. 342 КК України становить 1000 НМДГ, а в ч. 2 цієї ж статті – 3000 НМДГ. Натомість діапазон штрафу в ч. 1 та 2 ст. 351 КК України однаковий – 1000 НМДГ.

По-четверте, окремі санкції статей, що визначають підстави кримінальної відповідальності за посягання на представників влади,

потребують розширення за рахунок цього покарання. Зокрема незрозуміло, чому кваліфікований склад втручання у діяльність державного діяча (ч. 2 ст. 344 КК України) містить таке покарання, а кваліфікований склад втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ч. 2 ст. 343 КК України). – ні. Варто додати це покарання і в санкцію ст. 345 КК України, на що неодноразово звертали увагу вчені [2, с. 274; 3, с. 100].

Література:

1. Пономаренко Ю. А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень : монографія. Харків : Право, 2020. 720 с.
2. Кирбят'єв О. О. Кримінально-правова охорона професійної діяльності працівників правоохоронних органів: дис. ... докт. юрид. наук. Київ, 2021. 446 с.
3. Беленок В. П. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2021. 353 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-82>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО РІВНЯ ДОСЛІДЖЕНЬ В НАУЦІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Соломаха А.Г.

кандидат юридичних наук, адвокат

Концептуальний рівень наукового пізнання адміністративно-правових явищ має важливе значення для розвитку теорії адміністративного права, втім неправильний розвиток концептуальних досліджень та неправильне його співвідношення із іншими рівнями наукового пізнання призводять до наступних негативних явищ в науці адміністративного права – 1) віддаленість теорії від практики; 2) теорія починає породжувати штучні проблеми, на вирішенні яких зосереджується більше ніж на вирішенні проблем практики; 3) консервація доктринальних положень, які перетворюються в знаряддя боротьби із будь-якими новими ідеями, підходами, концепціями в сфері науки адміністративного права, тощо.